A nők térfoglalása és a választói jog.

Írta: Dr. Wlassics Tibor báró.

A világháború kétségtelenül beigazolta, hogy a férfielem egyeduralma csődöt mondott. A legkérkedőbb antifeministának is szégyenkezve kell bevallania, hogy bizony ilyen értelmetlenül, botorul és nemtelenül még sohasem kormányozták a világot. Minden logika fejtetőre állt, minden hirdetett igazság megdőlt, minden jog megbukott és minden nemes eltűnt a földről, Az esztelen aranyimádás és aljas üzletesség orgiát ül ma és tombol az önösség, nemzetek és egyének túlhajtott önössége mindenben és mindenütt.

Változnia kell az erkölcsöknek, mert különben menthetetlenül elvész a világ. így érezzük ezt valamennyien.

Am de mi hozza, meg a változást? Hol láthatunk valami halvány reménysugarat csak arra, hogy háború után jobb kornak nézhetünk elébe. »Jobb« kornak és nem »boldogabb« kornak. Ilyenről álmodni sem lehet a ma élő és életet vivő nemzedéknek.

És ha keressük, kutatjuk a megváltó eszmét, szinte önként adódik, szinte önmagától lép elénk: a női jogok érvényesítésének eszméje. Jogot kell adnunk az emberiség nagyobbik felének, amely eddig bábszerű, álléletre és sivár jogtalanságra volt kárhoztatva. Mert mindmáig a nő — még a dolgozó legalacsonyabb osztálybéli is — csak a férfiember becézésének játékszere call, hízelgő udvariaskodások szánalmas alanyául szolgált, hiu tetszelgés rabjává sülyedten élte le életét Az igazi életből, a világkormányzat munkájából nem vehette ki részét, onnét el volt tiltva, lefokozott emberi méltóságával meg kellett elégednie.

A háború utáni változás első és leglényegesebb momentumát a nő teljes felszabadításában látom.

Ennek a mindegyre igényesebben fellépő, erőteljes felszabadulási mozgalomnak elvitathatatlan jelei egyre jobban mutatkoznak is mindenfelé. A nő tért foglal és jogot hódit.

A mi egyetemünk háborús éveire szóló kimutatásainak olvasásánál már szembeötlik, hogy, míg a férfihallgatók száma a háború természetes következményeképen 92.49%-ról 70.67%-ra csökkent, addig a nőhallgatók száma 7.51%-ról 29.33%-ra emelkedett. Az első háborús évben 4920 hallgató közül 627 nő volt, a második háborús évben 3135 hallgató közül már 759 a nőhallgató és a jelen harmadik háborús évben 3532 hallgató között már 1036 nőt találunk. Igen célirányos a fejlődés, mert főleg a sok új erőre váró orvosi karon különösen nagy az emelkedési arány. Az 1913/1914. tanév orvosi karának 75 nőhallgatójával szemben ma 417 a medikák létszáma. A női gyógyszerészhallgatók száma is meglehetős emelkedést mutat s a bölcsészeti karon is 260-ról 443-ra emelkedett a női hallgatók száma.

De a mi még embriójában lévő fejlődési viszonyainkhoz képest minő nagyszerű eredményt látunk már a konzervatív Németországban is? Lipcsén az egyetemen már rendes kathedrát kapott egy kitűnő tudós asszony. Az entente államaiban is óriási lépést haladt a nő térfoglalása. Ügyvédeket találunk már szép számban Franciaországban és Angliában is. Amerikáról nem is szólva, ahol a jogi pályák már rég megnyíltak a nő előtt.

A választójogi követelés terén is nagyjelentőségű haladást figyelhetünk meg. És érdekes e megfigyelésnél, hogy e tekintetben a szinte reakciósnak mondható országok vezetnek, így Ausztriában is, ahol a kormányok még a. feminista közösségek megalakulását is szigorúan tilalmazzák, a napokbán tartottak nagygyűlést a bécsi Konzerthausban a szociáldemokraták, amelyen határozati javaslatot fogadtak el, miszerint a parlament megnyitása kapcsán felszólítják a Reichsrat összes szocialista képviselőit, hogy haladék nélkül nyújtsanak be javaslatot a nők általános és közvetlen választójoga érdekében, A gyűlésen Pernerstorfer, az osztrák képviselőház alelnöke, továbbá dr. Ellenbogen és Neumann képviselők is felszólaltak a női választójog behozatala (mellett.

Mily óriási méretű haladást jelent ez a nyílt színvallás és erőteljes fellépés a reakciós Ausztriában, szemben a nálunk e tekintetben uralkodó s még a radikális körökben is sajnálatosan észlelhető felfogással, amely még ma is szereti ezt a nagyon is komoly kérdést komolyság nélkül kezelni. Oroszországban a márciusi forradalom valósítja meg a nők választójogának reformját.

A merész haladással ugyancsak ellenséges Németországban is a női jogok mozgalmának szervezett fellépését biztosan várhatjuk a háború lezajlása után.

De már a háború alatt is semleges földön, Hollandiában megszületett a női választójog. Egyelőre csak passzív formájában, különös módon, csak a nő választhatóságának kimondásával, ezt azonban nemsokára nyomon követi majd az aktív választójog megteremtése is.

Svédországban az egyesült szabadelvű párt e napokban adott át memorandumot az állammimszternek, akitől az általános és egyenlő községi választójogot s e közt a nők választójogát követeli. A megokolásban kifejtik a kérdés elintézésének sürgős szükségességét.

Nálunk is mind erősebb lesz a nők jogáért folytatott akció s nem is szabad megállania, míg a parlamenti pártok a női jogok tekintetében határozott állást nem foglalnak. Tűrhetetlen és elviselhetetlen állapot volna, ha még az általános választói jogért síkraszálló ellenzékiek, az úgynevezett választójogi blokk hívei sem vennék fel programmjukba a női jogok követelését. Eddig ugyanis még erről az oldalról semmi nyílt kijelentés sem hangzott el, a munkapárti részről azonban legutóbb Lukács György volt közoktatásügyi miniszter igen figyelemreméltó és elismerést érdemlő nyilatkozatot tett a női jogok mellett.

A női jogok kérdése ma már nem is csak a radikalizmus kérdése, az elfogulatlan észszerűség, a józanság és méltányosság egyaránt sürgetően követelik annak helyes és egészséges irányban való megoldását.